

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра екологічного менеджменту та підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Заступник декана
з науково-педагогічної роботи
_____ Любка О.В.**

«___» _____ 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БІРЖОВИЙ МАРКЕТИНГ**

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **105 Прикладна фізика та наноматеріали**
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма **Еконофізика**
вид дисципліни **вибіркова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Бутенко Наталія Василівна, доктор економічних наук, професорка
кафедри екологічного менеджменту та підприємництва

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.

КИЇВ – 2022

Розробник: Бутенко Наталія Василівна, доктор економічних наук, професорка кафедри екологічного менеджменту та підприємництва

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. Зав. кафедри екологічного менеджменту та підприємництва

_____ (Наталія ГОНЧАРЕНКО)
(підпис)

Протокол № __ від «__» _____ 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією економічного факультету

Протокол № ____ від «__» _____ 2022 року

Голова науково-методичної комісії _____ (Аліна МАГОМЕДОВА)
(підпис)

Схвалено науково - методичною комісією факультету радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол № ____ від «__» _____ 2022 року

Голова науково-методичної комісії _____

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів комплекс знань та необхідних практичних навичок з питань сутності, організації і функціонування маркетингу на біржовому ринку як складового елемента інфраструктури ринку, застосуванню методи економічних розрахунків та маркетингових інструментів при проведенні біржових операцій.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- знання теоретико-методологічних та практичних засад формування, функціонування та регулювання підприємництва;
- знання теоретичних основ економіки підприємств; економічної теорії, мікро- та макроекономіки; менеджменту;
- вміння оцінювати, аналізувати причини та наслідки зміни фінансового ринку, з урахуванням різних невизначених ситуацій;
- володіння елементарними навичками математичного моделювання, прогнозування, методами економічного аналізу, роботи в Excel;
- мати навички розв'язування кейсів та владіти елементарними навичками публічних виступів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Біржовий маркетинг – це дисципліна, яка формує у студентів розуміння теоретико-методологічних та практичних засад застосування маркетингу на біржовому ринку; сутності та економічної природи маркетингових досліджень у біржовій діяльності; особливості застосування елементів комплексу маркетингу при форвардних і ф'ючерних операціях, операцій з опціонами, з метою сприяння розбудові біржового ринку України.

4. Завдання (навчальні цілі) – дисципліна “Біржовий маркетинг” спрямована на досягнення студентами наступних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ФК7. Здатність до постійного розвитку компетентностей у сфері прикладної фізики, інженерії, економіки та комп'ютерних технологій;

ФК8. Здатність використовувати сучасні теоретичні уявлення в галузі фізики для аналізу фізичних систем, для пошуку методів можливих рішень задач у галузі економіки;

ФК9. Здатність використовувати методи і засоби теоретичного дослідження та математичного моделювання в професійній діяльності;

ФК12. Здатність брати участь у роботі над інноваційними проектами, використовуючи базові методи дослідницької діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основи теорії, методології та сучасної маркетингової практики біржової діяльності; основні принципи організації та проведення біржових торгів на товарній і фондовій біржі; функції і завдання посередників на біржах	<i>лекція</i>	<i>тест, контрольна робота</i>	15%
1.2	Знати основи застосування маркетингової товарної політики при ф'ючерсній торгівлі; основні види цінних паперів, що обертаються на фондовому ринку й методи оцінки їх вартості	<i>лекція</i>	<i>контрольна робота</i>	20%
1.3	Знати основні положення застосування методів ціноутворення при здійсненні біржової діяльності	<i>лекція</i>	<i>тест</i>	15%
2.1	Вміти розробляти маркетингову стратегію поведінки гравця на фондовій і товарній біржі; розраховувати результат від здійснення певних видів біржових операцій	<i>обговорення під час лекції</i>	<i>самостійна робота</i>	20%
2.2	Ідентифікувати комунікаційні інструменти біржової діяльності та застосовувати біржові інструменти хеджування ризиків	<i>Лекція, семінарські заняття розв'язання задач</i>	<i>розробка карти (матриці) ризиків</i>	15%

4.1	Критично оцінювати сучасні економічні процеси на біржовому ринку України та міжнародному біржовому ринку, визначати тенденції глобальних змін під впливом маркетингу	Семінарські заняття,	Ситуаційна вправа	15%
-----	--	----------------------	-------------------	-----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	4.1
Програмні результати навчання						
ПРН2. Застосовувати ефективні технології, інструменти та методи експериментального дослідження властивостей речовин і матеріалів, включаючи наноматеріали, при розв'язанні практичних проблем прикладної фізики, методи розрахунків при розв'язанні економічних задач	+			+	+	+
ПРН7. Застосовувати фізичні, математичні та комп'ютерні моделі для дослідження фізичних явищ, економічних процесів, розробки приладів і наукоємних технологій		+		+		+
ПРН8. Розуміти закономірності розвитку прикладної фізики, її місце в розвитку техніки, технологій і суспільства, у тому числі в розв'язанні екологічних проблем			+	+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання 60 балів максимум / 36 балів мінімум:

1. Участь у роботі семінарів (дискусії теоретичного характеру, виступи)
20 балів / 12 балів
2. Підготовка реферату - 5 балів / 3 бали
3. Виконання практичних вправ (тестів, задач, ситуаційних завдань) - 5 балів / 3 бали
4. Контрольні роботи №1 та №2 - 20 балів / 12 балів
5. Підготовка та захист самостійної роботи розрахункового характеру, написання рецензії на звіт – 20 балів / 10 балів

Підсумкове оцінювання у формі іспиту: максимальна оцінка 40 балів, рубіжна оцінка – 24 бали. Екзамен проходить у письмовій формі, складається з теоретичних відповідей, тестів, розрахункового завдання. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за екзамен не може бути меншою 24 балів.

7.2 Організація оцінювання:

Семестрове оцінювання таких видів робіт як: виступи/дискусії, виконання тестів, розв'язування задач, обговорення ситуаційних вправ, виконання модульних контрольних робіт здійснюється під час семінарських занять, які відбуваються за розкладом у визначеній в ньому аудиторії. Оцінка за самотійну роботу виставляється за виконання індивідуального розрахунково-аналітичного завдання. На іспиті студент виконує індивідуальну екзаменаційну роботу.

** У випадку виникнення додаткових питань та складних ситуацій під час навчального процесу, їх вирішення здійснюється з посиланням на засади Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.*

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

тематичний план лекцій і семінарських занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
ЧАСТИНА 1. «Теоретичні засади маркетингу біржової діяльності»				
1	Тема 1. Сутність та економічна природа маркетингу в роботі на біржі	2	2	6
2	Тема 2. Застосування маркетингу на біржах та у біржовій торгівлі	2	2	8
3	Тема 3. Особливості споживацької поведінки при біржових угодах	4	2	8
4	Тема 4. Застосування STP підходу у біржовій діяльності	2	2	6
Контрольна робота 1			2	
ЧАСТИНА 2. «Організація біржової діяльності на засадах застосування комплексу маркетингу»				
5	Тема 5. Маркетингова товарна політика в організації біржової торгівлі	4	4	7
6	Тема 6. Маркетингові методи ціноутворення в сучасній технології біржової торгівлі	2	2	6
7	Тема 7. Система розподілу біржових товарів	4	2	6
8	Тема 8. Маркетингові комунікації в біржовій діяльності	2	2	6
ЧАСТИНА 3. «Основи маркетингу при ф'ючерсній та опціонній торгівлі»				
9	Тема 9. Застосування маркетингових досліджень при укладанні та виконанні ф'ючерсних контрактів та торгівля опціонами	4	4	10
10	Тема 10. Маркетингова оцінка біржової спекуляції на ф'ючерсних ринках	4	4	8

11	Тема 11. Маркетинг у хеджуванні у біржовій торгівлі	4	4	9
Підсумкова контрольна робота			2	
Всього		34	34	80

Примітка: слід зазначити теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – **34 год.**

Семінари – **34 год.**

Практичні заняття - *год.*

Лабораторні заняття - *год.*

Тренінги - *год.*

Консультації - *2 год.*

Самостійна робота – **80 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова):

1. Закон України «Про товарну біржу» № 1956-12 від 10.12.91 р.(із змінами)
2. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” № 3480-15 від 23.02.2006 р. (із змінами)
3. Цінні папери: Підручник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича. — К. : Знання, 2011. — 1094 с. — (Серія “Класичний університетський підручник”)
4. Цінні папери: практикум: навчальний посібник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, Н.В. Ковтун та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2013. — 791 с. + компакт-диск.
5. Фондовий ринок: підручник : у 2 кн. — Кн. 1 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2015. — 621 с. — (Серія “Класичний університетський підручник”)
6. Фондовий ринок: Підручник : у 2 кн. — Кн. 2 / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2016. — 686 с. — (Серія “Класичний університетський підручник”).
7. Фондовий ринок: практикум: навчальний посібник / В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін. ; за ред. В.Д. Базилевича ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : Знання, 2017. 718 с.
8. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
9. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. – 2-ге вид. змін. й доп. - Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. – 632 с.
10. Дудяк Р.П. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навч. посібник / Р.П. Дудяк. - 2-ге вид., доп. – К.: Магнолія плюс, 2003. –359 с.

11. Солодкий М.О. Біржовий ринок : Навч. посіб. – К.: Джерело, 2002. – 336 с.
12. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Знання-Прес, 2004.
13. Бутенко Н.В. Маркетинг: Підручник. – К.: Атіка, 2008.
14. Маркетинг: підручник для студ. вищ. навч.закл. / В.Руделіус, О.М.Азарян, І.О. Бучацька, В.В. Ортинська та ін.; [ред.-упоряд. : О.І.Сидоренко, Л.С.Макарова].- 3-тє укр.вид.- К. : Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2008.- 648с.
15. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: Підручник / А.О. Старостіна, Н.П. Гончарова, Є.В. Крикавський та ін.; за ред. А.О. Старостіної. – К.: Знання, 2009. – 1071 с.
16. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження національних і міжнародних ринків: Підручник. – К.: ТОВ «Лазарит-Поліграф», 2012 – 480 с.

Додаткова:

1. Борисова С. Є. Розвиток світового фінансового ринку в умовах глобалізації: монографія / С.Є. Борисова. –Вінниця: ДонНУ, 2015. –310 с.
2. Вавдійчик І.М. Сучасний стан та тенденції розвитку біржової торгівлі в Україні / І.М. Вавдійчик // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 15. – С. 182-185.
3. Еш С. М. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
4. Мацкевич Я.М. Роль біржової діяльності у розвитку інфраструктури регіональної торгівлі сільськогосподарською продукцією / Я.М. Мацкевич // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 6. – С. 177–182.
5. Машлій Г. Проблеми підвищення ефективності біржової торгівлі в Україні / Г. Машлій // Вісник ТДТУ. Серія «Економіка». – 2016. – № 1. – С. 170–172.
6. Науменкова С.В. Нові тенденції в механізмі регулювання фінансового сектору / С.В. Науменкова // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 12. – С. 4–11.
7. Плахотнік М.Г. Товарні біржі в Україні / М.Г. Плахотнік // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах.– 2012.– С. 205-206.
8. Солодкий М.О. Біржовий ринок / М. О. Солодкий. – К.: Джерела М, 2012. – 424 с.
9. Ткач А. А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури: монографія / А.
10. Ткач. – К.: НАН України, Об'єднаний ін-т економіки, 2015. – 295 с.
11. Унінець-Ходаківська В. П., Костюкевич О. І., Лятамбор О. А. Ринок фінансових послуг: теорія і практика. Вид. 2-ге: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.
12. Ясенецький В.С. Особливості функціонування бірж як складової ринкової інфраструктури / В.С. Ясенецький // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 333-337.

13. Калінеску Т. В. Біржова діяльність: підручник / Т. В. Калінеску, І. М. Кушал, О. Д. Кирилов. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 444 с.
14. Котирло О. О. Біржове право: Навчальний посібник / О. О. Котирло. – К.: ЦУЛ, 2012. – 268 с.
15. Мельник Ю.В. Біржова справа: підруч. для студентів ВНЗ / Ю. В. Мельник та ін. за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О. М. Сохацької. – Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 654 с.
16. Основи біржової діяльності: навчальний посібник / М.О. Солодкий, Н.П. Резнік, В.О. Яворська: [за ред. М.О. Солодкого]. – К.: ЦП Компринт, 2017. – 450 с.
17. Пепа Т. В. Біржова діяльність: навчальний посібник / Т.В. Пепа, Т.І. Пішеніна, В.В. Лавринович. – К.: Ліра-К, 2016. – 540 с.
18. Рябовол Л.Т. Біржове право: товарна біржа як особливий суб'єкт господарювання: Навч. посібник / Л.Т. Рябовол. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016. – 52 с.

Web-ресурси:

<http://www.minfin.gov.ua/>

<http://me.gov.ua>

<http://www.worldbank.org/>

<http://www.aub.com.ua>

<http://www.ukrstat.gov.ua>

<http://www.kmu.gov.ua>

www.nbu.gov.ua

<http://biz.liga.net/industriya/>